Asehallintopäällikkö Mika Lehtonen 21.11.2018 POL-2018-46677

Puolustusvaliokunnalle

HE 179/2018 vp, ampuma-aselain muuttaminen ym; Poliisihallituksen edustajan lausunto

Nykyisen ampuma-aselain voimassa ollessa ovat reserviläiset hankkineet ampuma-aseensa ampumaharrastusperusteella sovellettuun reserviläisammuntaan. Harrastajakunnalta ei ole tullut palautetta siitä, että lupien saannissa olisi ollut ongelmia silloin kun henkilö harrastaa reserviläistoimintaa. Asedirektiivin muutos rajoittaa reserviläisperusteista ampumaharrastusperustetta vain vähän.

Valtion viranomaiset ovat siirtäneet osan ampuma-aseiden huoltotoiminnastaan yksityisen sektorin hoidettavaksi. Valtion hallussa olevien ampuma-aseiden huoltotoiminnan jättäminen asetietojärjestelmän ulkopuolelle on kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeää. Koska valtion viranomaiset pitävät aseistaan omaa kirjanpitoaan, ei poikkeus vaarantaisi yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Sisäministeriö on esittämässä, että elinkeinonharjoittajan tiedostonpitovelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin nykyisen ampuma-aselain 17 §:ssä valtion hallussa olevat ampuma-aseet ja aseen osat silloin, kun ne luovutetaan tilapäisesti asealan elinkeinonharjoittajan haltuun asealan elinkeinoluvan mukaisia toimintoja varten. Tämä on kannatettavaa.

Jatkotyössä tulisi varmistaa, että ehdotettujen 44 b §:n ja 45 a §:n sekä toisaalta jälkimmäisen pykälän 1 ja 3 momenttien sisällöt ja suhteet olisivat nykyistä yksiselitteisempiä.

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momenttiin ehdotetaan määritelmää, jonka mukaan sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitettaisiin muilla kuin puolustusvoimien ampuma-aseilla tapahtuvaa ampumakoulutusta. Jatkotyössä tulisi arvioida ja tarvittaessa säännöksiä tarkentamalla varmistaa, ettei ampumaurheilu ja -harrastus -perusteella tapahtuva valmennus ja kouluttaminen tule määritellyksi 2 §:n 2 momentin soveltamisalaan.

Kyseisellä perusteella lupaa haettaessa tulisi ehdotetun 45 §:n 7 momentin mukaan näyttönä harrastuksesta esittää vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettu todistus hyväksytysti suoritetusta ampumakokeesta. Tämä todistus voitaisiin kuitenkin osittain korvata muulla luotettavalla selvityksellä aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta. Tällaiset selvitykset voivat käytännössä olla hyvin monenlaisia asiakirjoja, joiden luotettavuutta lupaviranomaisen on käytännössä mahdotonta luotetta-

vasti valvoa. Ehdotettua menettelyä luotettavampi tapa valvoa harrastuksen olemassaoloa olisi edellyttää sellaisen tahon, jonka luotettavuus voidaan arvioida, antamaa tyypiltään yksilöityä selvitystä vastaavasti kuin käsiaseharrastuksen osoittamisen osalta on säädetty (yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antama todistus).

Puolustusvoimat voisi antaa puoltavan lausunnon hakijalle, joka on sijoituskelpoinen ja jolla puolustusvoimat katsoo olevan tarve kyseisellä ampuma-aseella ja aseen osalla harjoitteluun reservin ampumataidon ylläpitämiseksi. Jatkotyössä tulisi arvioida, onko ehdotettu lausuntomenettely riittävän yksityiskohtaisesti säännelty lakitasolla.

Ammunnanjohtajan hyväksyisi puolustusvoimat, joka arvioisi käytettävissä olevien tietojensa perusteella henkilön sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon. Tätä varten se pyytäisi poliisilta henkilön sopivuutta koskevan lausunnon. Tällainen sääntelemätön lausuntomenettely olisi poikkeus nykykäytäntöön, jonka mukaan tällaiset lausunnot annetaan turvallisuusselvityksinä. Ammunnanjohtajaa ei haastateltaisi prosessissa toisin kuin luvanhaltijaa. Ammunnanjohtaja voisi ehdotetun poikkeussäännöksen nojalla pitää hallussaan erityisen vaarallisiksi katsottuja ampuma-aseita ilman hallussapitoon oikeuttavaa lupaa. Ammunnanjohtajaa koskeva päätös syötettäisiin hallituksen esityksen perustelujen mukaan asetietojärjestelmään. Tästä ei kuitenkaan näyttäisi olevan kyseisessä hallituksen esityksessä riittävän selkeästi muotoiltua ehdotusta. Vaikka tieto olisikin syötetty asetietojärjestelmään, olisi hyvin vaikeaa kenttävalvonnassa todentaa sitä, onko joku henkilö ammunnanjohtaja. Tulisi arvioida, olisiko ammunnanjohtajan ampuma-aseen hallussapito-oikeus edellä mainittujen ongelmien välttämiseksi tarkoituksenmukaista järjestää, samoin kuin muidenkin luonnollisten henkilöiden osalta on tehty, aselupaan tai rinnakkaislupaan perustuvaksi. Tämä menettely ei pääsääntöisesti olisi hallinnollisesti juurikaan sen raskaampi kuin ehdotettu poikkeusmenettely.